

ВПЛИВ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ НА ОБСЯГ НАЦІОНАЛЬНОГО ВИРОБНИЦТВА

Вовченко О. С.

*Полтавський університет споживчої кооперації України,
м. Полтава*

Можливість стабільного та ефективного розвитку економіки країни значною мірою залежить від здатності банківського сектору забезпечувати потреби юридичних і фізичних осіб необхідними грошовими ресурсами. Загальне уявлення про темпи зростання дає аналіз розвитку національної економіки, який здійснюється на підставі основного макроекономічного показника – валового внутрішнього продукту (ВВП).

Питання механізму передавання грошових імпульсів від одних суб'єктів господарювання реального сектору економіки до інших, що розглядається у багатьох монетарних концепціях, є досить складним і спірним. Уперше теорію трансмісійного (передавального) механізму сформулював Дж. М. Кейнс. Згідно його поглядів, таким механізмом є система змінних, через яку пропозиція грошей впливає на економічну активність [2]. Одним із таких параметрів є обсяг кредитування, динаміка якого впливає на інтенсивність переміщення капіталу між різними суб'єктами фінансового ринку, на заощадження, інвестиції, споживання, тобто на рівень сукупних витрат і попиту, а отже, на темпи зростання економіки (рис. 1).

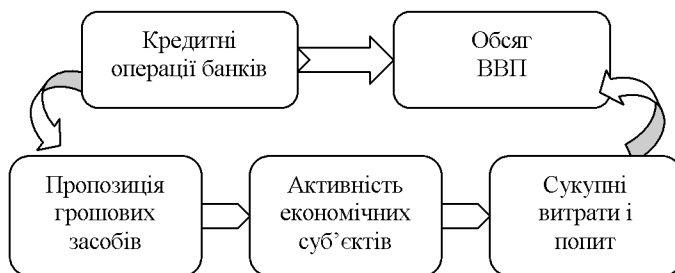

Рис. 1. Схема дії передавального кредитного механізму

Варто відмітити, що банки, як учасники системи розширеного відтворення ВВП, суттєво впливають на перебіг усіх стадій

суспільного відтворення: на стадії виробництва вони здатні задовольняти потреби підприємств у залученні додаткового капіталу; на стадії розподілу банки здійснюють перерозподіл капіталу між економічними суб'єктами, забезпечують зростання доходів кожного з них; на стадії обміну - визначають якість, швидкість та можливість виконання актів обміну; на стадії споживання - дають змогу економічним агентам реалізовувати різні моделі споживання та заощадження [1].

Проте необхідно здійснювати не лише теоретичну, а й кількісну оцінку впливу змін у пропозиції грошей через банківське кредитування на обсяг національного виробництва.

Загальні тенденції у сучасному розвитку кредитних операцій комерційних банків свідчать про суттєве зростання ролі банківського кредиту у забезпеченні економіки необхідними грошовими коштами. Адже останнім часом зростають показники співвідношення банківських позик до валового внутрішнього продукту (рис. 2).

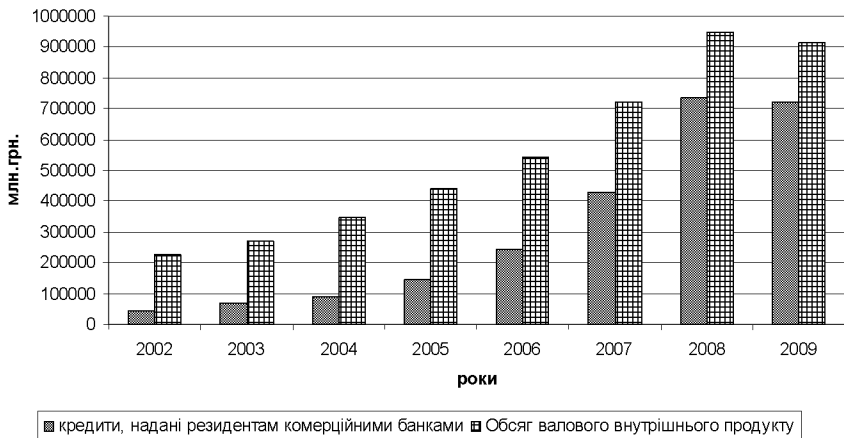

Рис.2. Динаміка банківського кредитування та обсягу ВВП (Джерело розрахунків [4])

Дослідження взаємозв'язку між динамікою обсягів наданих кредитів та розмірами ВВП, проведене методом кореляційного аналізу, свідчить про існування прямої залежності між цими показниками (коефіцієнт кореляції є позитивним і становить близько 0,984). Отже, визначивши ступінь залежності між зміною обсягів кредитування і ВВП, можна простежити зв'язок між рестрикційною

або експансіоністською монетарною політикою та економічним зростанням.

Для визначення інтенсивності розвитку національної економіки у порівнянні з темпами зростання банківського кредитування доцільним є розрахунок коефіцієнту еластичності. Він характеризує відносні зміни рівня результативної ознаки на кожний процент зміни незалежного чинника [3]. За аналізований період середнє значення коефіцієнта еластичності – 0,54, що свідчить про збільшення обсягу ВВП на 0,54% зі зростанням рівня банківського кредитування на 1%.

Але варто відмітити, що виявлені при вивченні взаємозв'язку досліджуваних показників тенденції потрібно коригувати, зважаючи на наступні особливості розвитку економіки України. По перше, необхідно враховувати зростання обсягу кредитів, наданих в іноземній валюті, що було зумовлено девальвацією гривні. По друге, високу ризикованість кредитних операцій у зв'язку зі збільшенням кількості неповернених кредитів. До цих чинників варто також додати нестабільність політичної ситуації та нормативно-правової бази, інфляційні процеси, невисоку довіру населення до банків, дефіцит довгострокових ресурсів тощо.

Значне падіння темпів приросту ВВП та рівня банківського кредитування у 2009 році є наслідком кризових явищ у країні. Одним із основних заходів для відновлення нормальної роботи банківської системи є зменшення частки «проблемних» кредитів на балансах комерційних банків. Можна виділити наступні умови досягнення цієї мети: проведення рекапіталізації банків, створення спеціалізованих державних фінансових установ з управління «проблемними» кредитами, поліпшення управління ризиками, контроль за цільовим використанням кредитів рефінансування, відновлення довіри населення до банків.

Література:

1. Банки в системі розширеного відтворення ВВП: автореф. дис. канд. екон. наук. 08.00.01 / Гуляєва Л. П.; ДВНЗ "Київськ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана". - К., 2008. - 19 с.
2. Кейнс Дж.М. Общая теория занятости, процента и денег. – М.: Гелиос АРВ, 1999. – 352 с.
3. Статистичне забезпечення управління економікою: Навч. посібник / [Головач А.В., Захожай В.Б., Мансуров І.Г., Головач А.Н.]. – К.: КНЕУ, 2005. – 333с.
4. Національний банк України / Офіційний сайт [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>